

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

Olsztyn, dnia 10 maja 2018 r.

PS-II.431.1.4.2018

Pani Teresa Cejmer
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Dywitach
z/s w Tuławkach
11-001 Dywity

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dywitach z siedzibą w Tuławkach, REGON: 004450734, NIP: 739-31-38-382, mieszczącym się w Tuławkach 10 A, 11-001 Dywity.

(akta kontroli str. 13-14)

W okresie objętym kontrolą oraz w trakcie jej prowadzenia Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dywitach z/s w Tuławkach kierowała pani Teresa Cejmer, powołana przez Naczelnika Gminy na stanowisko Kierownika GOPS w Dywitach z/s w Tuławkach z dniem

1 marca 1990 r.

(akta kontroli str. 15)

Kontrolę prowadzono w obecności kierownika kontrolowanej jednostki przy udziale pracownika zajmującego stanowisko do realizacji świadczeń wychowawczych.

(akta kontroli str. 16, str. 17-18)

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny Oddziału Zabezpieczenia Społecznego z zamiejscowym stanowiskiem pracy w delegaturze w Ełku w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Aneta Łapińska – inspektor wojewódzki; legitymacja służbowa nr 63/2014, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.209.2018 z dnia 21 marca 2018 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego, która w dniu 21 marca 2018 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.
- Ewelina Rakiej-Chomicka – inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 47/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję przewodniczącego zespołu na podstawie pisemnego upoważnienia

do kontroli nr FK-VI.0030.208.2018 z dnia 21 marca 2018 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego, która w dniu 21 marca 2018 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

(akta kontroli str.1-12)

Termin kontroli: od 27 – 30 marca 2018 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją 1/2018.

W kontrolowanym okresie nie było kontroli prowadzonych przez inne organy w powyższym zakresie.

Zakres kontroli:

- *przedmiot kontroli:*

ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań z zakresu administracji rządowej wynikających

z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

- *okres objęty kontrolą:*

od 1 października 2017 r. do dnia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3, art.2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092) oraz art 28 ust.1pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2017, poz. 2234) w związku z art. 29 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2017 r., poz. 1851).

Na podstawie ustaleń kontroli (*akta kontroli str. 1-79*) działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dywitach z/s w Tuławkach, w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie.

U s t a l e n i a:

Gminę Dywity na dzień 31 grudnia 2017 r. zamieszkiwało 11.206 mieszkańców.

(akta kontroli str. 19).

Z pisemnej informacji kierownika jednostki wynika, że wydatki w IV kwartale 2017 r.:

- na obsługę świadczeń wychowawczych z rozdziału 85501 wyniosły – 32.499,53 zł,
- środki własne gminy wyniosły – 0,0 zł

(akta kontroli str. 20)

Organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci jest Wójt Gminy Dywity. Prowadzone czynności kontrolne wykazały,

że zgodnie z art. 10, ust. 2 wspomnianej ustawy zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dywitach z/s w Tuławkach na podstawie następujących aktów:

- Upoważnienia Nr 26/2016 Wójta Dywity z dnia 14 marca 2016 r.,

- Upoważnienia Nr 140 Wójta Gminy Dywity z dnia 6 czerwca 2017 r.,
(akta kontroli str. 21-22)

Swoją działalność GOPS wykonuje na podstawie Statutu, przyjętego w drodze:

- Uchwały Nr XIV/85/11 Rady Gminy Dywity z dnia 30 listopada 2011 r.,
(akta kontroli str. 23-26)

W § 4, pkt VI Statutu wskazano wykonywanie zadań zleconych przez administrację rządową w zakresie wykonywania *cyt.* „innych zadań przewidzianych prawem”.
(akta kontroli str. 25)

Organizację pracy oraz zakres obowiązków dla poszczególnych stanowisk pracy określa Regulamin Organizacyjny jednostki wprowadzony:

- Zarządzeniem Nr 6 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dywitach z dnia 6 lipca 2012 r.

i zmieniony:

- Zarządzeniem Nr 3/2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z dnia 17 marca 2016 r.

Ustalono, że na dzień rozpoczęcia kontroli Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Dywitach z/s w Tuławkach był aktualny w zakresie objętym kontrolą.

(akta kontroli str. 27-38)

Z wykazu przedstawionego przez Kierownika Ośrodka wynika, że zadania objęte kontrolą realizuje sześcioro pracowników, w tym dwóch pracowników merytorycznych, którzy na dzień rozpoczęcia kontroli zatrudnieni byli na umowę o pracę na czas nieokreślony.

(akta kontroli str. 16)

Zapisy dotyczące realizacji zadań w zakresie świadczeń wychowawczych ujęto w zakresach czynności, które ww. pracownicy merytoryczni przyjęli do wiadomości i wykonywania poprzez złożenie podpisów.

(akta kontroli str. 17-18, str. 39-41)

Na podstawie informacji dotyczących finansowania osób realizujących przedmiotowe zadanie ustalono, że pracownicy wynagradzani ze środków otrzymanych w ramach działu 85 501 wg wymiaru czasu pracy.

(akta kontroli str. 16)

W okresie objętym kontrolą osoby obecnie realizującymi świadczenie wychowawcze, zgodnie z załączonymi zaświadczeniami uczestniczyli w szkoleniach, mających wpływ na podwyższenie stanu wiedzy i umiejętności niezbędnych do wykonywania zadań na zajmowanych stanowiskach.

(akta kontroli str. 42- 46)

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek jest organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań objętych kontrolą.

Administratorem budynku jest Urząd Gminy w Dywitach. Mieści się w nim także Straż Miejska oraz punkt informacyjny Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Olsztynie.

Na parterze budynku wyodrębniono pokój dla pracowników realizujących zadania wynikające

z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Stanowiska pracy wyposażono w niezbędny sprzęt biurowy. Znajdują się w nim też szafy aktowe z dokumentacją.

Realizacja zadań objętych kontrolą wiąże się z przyjmowaniem dużej ilości klientów, a prowadzone sprawy przez pracowników mają często charakter osobisty, toteż wymagają one zachowania poufności i intymności, co warunki lokalowe w GOPS, w ocenie kontrolującej umożliwiają.

Budynek Ośrodka nie posiada podjazdu, jednocześnie dzięki schodolazowi, będącemu na wyposażeniu jednostki, osoby niepełnosprawne mogą dostać się do jego środka.

(akta kontroli str. 19)

Schemat organizacyjny obowiązujący w GOPS nie powoduje zakłóceń w wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej, a także nie niesie zagrożenia naruszenia norm zatrudnienia pracowników socjalnych, określonych w przepisach o pomocy społecznej.

Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń przyjmowane są bezpośrednio u pracowników merytorycznych w siedzibie GOPS. W Sekretariacie Ośrodka opatruje się je datą wpływu, nadaje numerację zgodną z prowadzoną ewidencją, a następnie dekretuje je kierownik jednostki. Osoby zainteresowane, zgłaszające się osobiście po wnioski o ustalenie prawa do świadczeń informowane są o wymogach formalnych, jakie należy spełnić, aby świadczenia uzyskać.

Pracownik dokonuje weryfikacji wniosków wraz z załącznikami, a następnie wydaje projekty decyzji administracyjnych, które są przedkładane osobie upoważnionej do ich podpisu. Decyzje są odnotowywane w pocztowej książce nadawczej i wysyłane ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

W celu minimalizowania kosztów obsługi zadania, pracownicy Ośrodka informują klientów o możliwości osobistego odbioru decyzji; część świadczeniobiorców osobiście kwituje ich odbiór. Korespondencja przychodząca i wychodząca na zewnątrz składana jest w sekretariacie Ośrodka, tam rejestrowana oraz dekretowana.

(akta kontroli str. 47)

Wnioski o ustalenie świadczeń wraz z wymaganymi załącznikami, decyzje administracyjne oraz inne pisemne informacje niezbędne w indywidualnych sprawach umieszczone są w teczkach osobowych. Powyższa dokumentacja ułożona jest wg kolejności alfabetycznej i przechowywana w zabezpieczonych szafach aktowych.

(akta kontroli str. 48)

W pisemnej informacji, dotyczącej prowadzonych przez pracowników rejestrów, Kierownik GOPS wyjaśniła, że do ewidencjonowania wniosków służy głównie oprogramowanie do obsługi świadczeń wychowawczych. Pomocniczo prowadzone są w wersji papierowej m.in. następujące rejestry:

- wykaz złożonych wniosków,
- wykaz korespondencji wystawianej przez pracownika merytorycznego,
- rejestr list skarg i odwołań.

(akta kontroli str. 49)

Zgodnie z informacją na temat przyjęć klientów, kierownik kontrolowanej jednostki przyjmuje zainteresowanych w godzinach pracy GOPS, tj. w poniedziałki od 08.00 do 16.00, a w pozostałe dni od 7.30 do 15.30.

Pracownicy przyjmują interesantów w dni robocze w godzinach pracy jednostki.

(akta kontroli str. 50)

W okresie objętym kontrolą nie rozpatrywano żadnej skargi dotyczącej spraw z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

(akta kontroli str. 51)

Z przedstawionej kontrolerowi dokumentacji wynika, że GOPS podpisał umowę z Zakładem Elektronicznej Techniki Obliczeniowej Sp. z o.o. z siedzibą w Koszalinie na świadczenie usług serwisowych, w tym również udzielanie niezbędnych konsultacji wg zasad świadczenia usług serwisowych, dostosowanych do wymagań MRPiPS. Umowa obejmuje licencję na korzystanie z systemu Rodzina Plus. Tym samym w kontrolowanym okresie w GOPS obowiązywała aktualna wersja oprogramowania użytkowego, zgodnego z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

W związku z powyższym Kierownik GOPS przedstawiła dokumenty, dotyczące m.in. formy regulowania zobowiązań związanych z zakupem oprogramowania użytkowego.

(akta kontroli str. 52-85)

Kontrolowana jednostka realizując zadania w zakresie świadczenia wychowawczego, zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2017 r., poz. 1851) może przetwarzać, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań, dane osobowe osoby ubiegającej się o świadczenie oraz członków jej rodziny.

W związku z powyższym GOPS w Dywitach z/s w Tuławkach przedstawił zaświadczenie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych o zarejestrowaniu zbioru danych osobowych nazwie „Świadczenie wychowawcze 500+”.

(akta kontroli str. 66)

II. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych

II.1 Ustalenia ogólne

Zespół kontrolujący określił, że analizie poddanych będzie 35 postępowań administracyjnych związanych z realizacją kontrolowanych zadań. Ilość postępowań przewidzianych do kontroli ustalono w takiej wysokości, aby ustalone mierniki były reprezentatywne dla próby badawczej. Założono, że kontroli poddanych zostanie:

- 25 spraw związanych z przyznaniem świadczenia wychowawczego w tym:
 - 10 spraw, w których przyznano świadczenie na pierwsze dziecko w rozumieniu ustawy,
 - 11 postępowań administracyjnych w zakresie świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko w rodzinie,
 - 3 sprawy, w których w składzie rodziny jest tylko jeden rodzic,
 - 1 sprawa, w której dokonano zmiany formy wypłaty świadczenia z pieniężnej na rzeczową lub na opłacenie usług.
- 4 sprawy związane z wydaniem decyzji odmownych na cały okres świadczeniowy lub przyznanych na niecały okres świadczeniowy np. z powodu ukończenia 18 r.ż., sprawowania opieki naprzemiennej, innych.
- 4 sprawy związane z postępowaniem w związku z wystąpieniem zmian, mających wpływ na prawo do świadczeń, w szczególności związanych ze zmianą sytuacji dochodowej rodziny lub składu rodziny w rozumieniu ustawy,
- 2 sprawy związane z postępowaniem administracyjnym w sprawie nienależnie pobranych

świadczeń i ich zwrotu lub umorzenia należności powstałych z tego tytułu.

Powyższe sprawy dotyczą postępowań administracyjnych zakończonych do dnia rozpoczęcia kontroli. W sytuacji wszczęcia i zakończenia w okresie objętym kontrolą przez jednostkę kontrolowaną mniejszej ilości spraw z poszczególnych zakresów, które wymieniono powyżej, ilość spraw poddanych kontroli zostanie uzupełniona z pozostałych (wyżej wymienionych) zakresów

do liczby ogólnej 35 spraw.

Ponadto uznano, że losowy dobór próby badawczej dokonany zostanie spośród wszystkich postępowań administracyjnych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dywitach z/s w Tuławkach w okresie objętym kontrolą z zakresu świadczeń wychowawczych.

II. 2 Ustalenia z podjętych działań kontrolnych

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dywitach z/s w Tuławkach:

a) przyjął **786** wniosków związanych z ustalaniem uprawnień do świadczenia wychowawczego, w tym dotyczących:

- świadczeń wychowawczych na pierwsze dziecko i kolejne dziecka - **462**
- świadczeń wychowawczych na drugie i kolejne dziecko - **324**

ponadto pozostawił bez rozpatrzenia - **1**

b) wydał **806** decyzje administracyjne w sprawach dotyczących świadczenia wychowawczego, w tym odmowne - **30**

Powodem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia było niedostarczenie brakujących załączników.

(akta kontroli str. 67)

Łącznie, w bloku tematycznym, dotyczącym prowadzonych postępowań administracyjnych w zakresie przyznania lub odmowy przyznania kontrolowanych świadczeń **analizie poddano 35 spraw**, w których wydano **42** decyzje.

Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych. Kontroli podano:

- 25 spraw związanych z przyznaniem świadczenia wychowawczego w tym:
 - 10 spraw, w których przyznano świadczenie na pierwsze i kolejne dziecko (*w rozumieniu ustawy*).

W powyżej skontrolowanych przypadkach pięć spraw dotyczyło przyznania świadczenia wychowawczego rodzinie z jednym dzieckiem, pozostałe obejmowały rodziny, którym przyznano świadczenie na pierwsze i kolejne dziecko. W jednym postępowaniu wnioskodawca miał prawo do podwyższonego kryterium dochodowego w związku z orzeczeniem o niepełnosprawności dziecka. Ponadto w jednej sprawie wystąpiła podzielność świadczenia wychowawczego, w związku z ukończeniem 18 roku życia przez osobę, której przedmiotowe świadczenie przysługiwało.

Spośród złożonych wniosków jeden wpłynęły do Ośrodka w wersji elektronicznej.

(akta kontroli str. 68)

- 12 spraw w zakresie świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko w rodzinie. W sześciu przypadkach zespół kontrolny odnotował postępowanie wszczęte na wniosek, który wpłynął drogą elektroniczną. Pozostałe wnioski zostały dostarczone w wersji papierowej. Wśród badanych spraw osoby kontrolujące analizowały postępowania dotyczące rodzin z różną liczbą potomstwa.

W zakresie postępowań dotyczących świadczeń wychowawczych przyznanych na drugie i kolejne dziecko **stwierdzono następujące uchybienie:**
nie mające wpływu na kontrolowaną działalność:

1. W 2 postępowaniach administracyjnych prowadzonych w sprawie ustalenia uprawnień do świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko, co stanowiło 5,71% poddanych analizie spraw stwierdzono, że w decyzjach przyznających świadczenia dzieciom, które stają się pierwszym dzieckiem w rodzinie (w sytuacji uzyskania przez najstarsze dziecko pełnoletności) Ośrodek przyznawał podzieloną za niepełny miesiąc kwotę świadczenia wychowawczego.

Skutek ustalonego uchybienia:

Skutkowało przyznaniem wnioskodawcy mniejszej kwoty świadczenia wychowawczego niż faktycznie przysługującego na podstawie obowiązujących przepisów prawa. Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierdzonego uchybienia jest Kierownik GOPS w Dywitach z/s w Tuławkach.

Przyczyną powstania powyższego uchybienia był niedostateczny nadzór Kierownika GOPS w Dywitach z/s w Tuławkach nad realizacją bieżących zadań z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

(akta kontroli str. 69,70-71)

- 3 sprawy, w których składzie jest tylko jeden rodzic.

Na podstawie skontrolowanych akt ustalono, że w jednym postępowaniu ojciec dziecka nie żyje, w związku z powyższym nie wymagano od samotnego rodzica udokumentowania zasądanego świadczenia alimentacyjnego. Ponadto zespół kontrolny odnotował przypadek, w którym wnioskodawca miał prawo do podwyższonego kryterium dochodowego w związku z orzeczeniem

o niepełnosprawności dziecka (przedmiotowe świadczenie przysługiwało na jedyne dziecko w rodzinie). Spośród zbadanych spraw jeden wniosek wpłynął do Ośrodka w wersji elektronicznej.

(akta kontroli str. 72)

- 4 sprawy związanych z wydaniem decyzji odmownych.

Powodem wydania decyzji odmownych w czterech analizowanych przypadkach było przekroczenie kryterium dochodowego rodzin ubiegających się o prawo do świadczenia wychowawczego.

(akta kontroli str. 73)

- 4 sprawy związane z postępowaniem w związku z wystąpieniem zmian w rodzinie, mających wpływ na prawo do świadczeń.

W dwóch przypadkach przyczyną zmiany decyzji było wszczęcie postępowania w związku ze zmianami sytuacji dochodowej rodziny na skutek dochodu uzyskanego. W sprawach tych wydano decyzje uchylające prawo do świadczeń na pierwsze dziecko z powodu przekroczenia

kryterium dochodowego. W jednym skontrolowanym postępowaniu administracyjnym uchylono decyzję przyznającą w całości na wniosek świadczeniobiorcy, w związku ze zmianą miejsca zamieszkania wnioskodawcy.

Spośród złożonych wniosków jeden wpłynęły do Ośrodka w wersji elektronicznej.
(akta kontroli str. 74)

- 2 sprawy związane z postępowaniem administracyjnym w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu.

Zespół kontrolny ustalił, że w jednym przypadku powodem nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych było uzyskanie przez rodzinę dochodu, a w konsekwencji przekroczenie kryterium dochodowego, uprawniającego do pobierania świadczeń. Natomiast w drugim skontrolowanym postępowaniu nastąpiła zmiana miejsca zamieszkania dziecka, która nie została zgłoszona do Ośrodka.

(akta kontroli str. 75)

Kierownik jednostki pisemnie poinformowała, że do dnia rozpoczęcia kontroli saldo nienależnie pobranych świadczeń wynosiło 1.500 zł.

(akta kontroli str. 76-77)

Zgodnie z pisemną informacją kierownika kontrolowanej jednostki cyt. „, W okresie objętym kontrolą nie było świadczeń, w których nastąpiłaby zmiana formy pieniężnej na formę rzeczową”.

(akta kontroli str. 78)

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dywitach z/s w Tuławkach do dokumentacji kontrolnej dołączyła wyjaśnienie dotyczące formy wypłat świadczeń. Wynika z niego, że świadczenia wychowawcze wypłacane są w 99,24% przelewem na konta świadczeniobiorców a w 0,76% wypłacane są za pośrednictwem poczty.

(akta kontroli str. 79)

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze ustalone uchybienie wnoszę:

1. W każdym postępowaniu administracyjnym dotyczącym przyznania świadczenia dzieciom, które stają się pierwszym dzieckiem w rodzinie, w sytuacji uzyskania przez najstarsze dziecko pełnoletności, przyznawać za niepełny miesiąc całą kwotę świadczenia wychowawczego w związku z jego niepodzielnością, wynikającą z przepisów ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

Proszę Panią Kierownik o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonego uchybienia oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zalecenia, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Wojewoda

Warmińsko-Mazurski
Artur Chojecki